

Хайлова Т. В.

к. н. з держ. упр., доцент,
доцент кафедри господарсько-
правових дисциплін,
Донецький юридичний інститут МВС України,

Гузенко О. П.

к. е. н., доцент,
доцент кафедри господарсько-
правових дисциплін,
Донецький юридичний інститут МВС України

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В УКРАЇНІ: ДОГОВІРНА РОБОТА

Проблематика господарських договорів традиційно посідає важливе місце в господарсько-правових дослідженнях. В умовах ринкового господарювання законодавець має вирішувати набагато складнішу задачу регламентації господарських договірних відносин, основу якої складає загально-дозвільний тип правового регулювання у поєднанні з елементами імперативності, необхідної, насамперед, для підтримання правопорядку у сфері економіки, забезпечення публічних потреб в певних товарах, роботах, послугах, захисту економічно слабкішої сторони в договорі. Саме цей факт засвідчує актуальність обраного напрямку дослідження.

Численні наукові праці з питання господарського права, котрі торкаються договірної роботи з різних позицій свідчать про актуальність проблеми яка вивчається. До складу науковців пропонується віднести: Т. В. Волинець [1], О. О. Колінько та В. В. Везумська [2], С. Й. Кравчук [3], В. С. Щербина [4] та інші. У своїх працях науковці розглядають сутнісний та правовий аспект договірної роботи між різними суб'єктами, проте окремі аспекти її з позиції сфери функціонування суб'єктів господарювання висвітлені обмежено.

З метою якісної адаптації ключових положень господарського права у розрізі статей, які регламентують проведення договірної роботи необхідно більш детально зупинитися на тих елементах, котрі сприяють врахуванню впливу ринкових важелів управління.

Ми вважаємо, що для цього законодавчо повинні визначатися загальні принципи регулювання договірних відносин в сфері економіки, які складали б цілісну і внутрішньо несуперечливу основу правил щодо порядку укладення, змісту господарських договорів окремих видів, забезпечення їх виконання, зміни та розірвання тощо.

Доведено, що в умовах реформування економічної системи України, створення повноцінного національного ринкового середовища, що має здатність до саморегуляції, зміни акцентів у державному регулюванні економікою одним із завдань господарсько - правової науки є створення сучасної концепції господарського договірного права, яка могла би бути покладена в основу розв'язання нагальних проблем правового регулювання господарських договірних відносин.

У своїй праці С. Й. Кравчук [3] та В. С. Щербина [4] звертають увагу на те, що договірна робота являє собою укладення, зміну, припинення, облік, збереження, виконання і контроль за належним та своєчасним виконанням договірних зобов'язань.

В свою чергу О. Г. Боднарчук [5] доповнює сутнісну та правову характеристику договірної роботи і окреслює мету її проведення. Науковець вважає, що договірна робота націлена на забезпечення вчасного оформлення договірних відносин щодо постачання продукції і товарів, перевезення вантажів, організації комплексного постачання комунальних послуг, підряду на капітальне будівництво, підвищення якості продукції, яка виготовується на підприємстві та виконуваних послуг, дотримання строків виконання прийнятих зобов'язань, закріплення договірної дисципліни, господарського розрахунку, посилення відповідальності за виконання договірних зобов'язань.

Як показує практична діяльність важливість дотримання всіх етапів договірно-правової роботи дає позитивний результат.

По-перше, здійснення виконання договірної роботи регулюється наказом або іншим внутрішнім нормативно-правовим актом підприємства, які визначають конкретні підрозділи, що відповідають за оформлення, реєстрацію, облік, та збереження господарських договорів. Оскільки договірну роботу реалізує підрозділ, який безпосередньо здійснює вирішення питання щодо виконання конкретного виду договорів (який провадить облік цих договорів, підтримує контакт з контрагентами, займається збереженням договорів, забезпечує зміну положень договорів, у передбачених законом випадках та ін. Юридична служба та інші підрозділи підприємства беруть безпосередню участь в укладанні договору.

По-друге, в наказі підприємства повинно бути визначено, які саме служби реалізують заходи щодо врегулювання розбіжностей в проектах договорів, порядок оформлення та погодження протоколів розбіжностей, контролюють виконання договірних зобов'язань. Такі визначення важливі для підприємства, на якому немає юридичної служби. Тому юридична служба повинна бути на підприємстві, безпосередньо брати участь у роботі з укладання договорів, вирішення переддоговірних спорів і забезпечувати контроль за виконанням роботи, пов'язаної з договорами.

По-третє, ініціатором укладення договору може бути будь-яка сторона, цей факт не має важливого значення, а важливо є те, що б в процесі укладання договору були дотриманні всі вимоги чинного законодавства України, інтереси сторін, їх права та обов'язки. А також не менш важливим пунктом договору є відповідальність сторін за порушення виконання умов господарського зобов'язання.

Таким чином, враховуючи вище викладене стає зрозумілим, що договірна робота в Україні має законодавче підґрунтя, за змістом залежить від сфери функціонування суб'єктів господарювання та потребує вдосконалення шляхом оптимізації кількості паперових носіїв, які супроводжують весь цикл

договірної роботи. Ми вважаємо, що Господарський кодекс України потребує доопрацювання з позиції деталізації інформації щодо галузевої сфери функціонування суб'єктів господарювання в ринкових умовах.

Список літератури

1. Волинець Т. В. Основні завдання і напрями роботи юридичної служби в господарських організаціях. Науковий збірник Львівського комерційно-економічного університету. Серія: Юридична. 2015. Вип. 1. С. 80 – 89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvlkau_2015_1_11.
2. Колінько О. О. Особливості господарського договору у сфері господарювання / О. О. Колінько, В. В. Везумська // Міжнародний науковий журнал «Інтернаук». 2017. № 14. С. 144 – 146. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_14_31.
3. Кравчук С. Й. Господарське право України: навч. посібник. Київ: Кондор, 2007. 264 с.
4. Щербина В. С. Господарське право: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 636 с.
5. Боднарчук О. Г. Щодо розмежування понять «правова робота» та «юридична служба» у сфері господарської діяльності. Юридичний вісник православної церкви України. 2011. № 3. С. 88 – 91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2011_3_21.